

szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, Str. Baron
F. Pop, — Brassai-utca 10.

Az Uj Kelet telefonjai

Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 844
Nyomda 879
Héber osztály 455
Zs. N. Sz. 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek címen-
dők. Kéziratokat nem
adunk vissza és nem őriz-
hetünk meg

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak

Romániában

Égész évre 320 lei
Félévre 170 lei
Negyedévre 90 lei
Egy hónapra 30 lei
Egy szám ára pályaudvaron
és vidéken is 1 lei 50 ban

Csehszlovákiában

Egy hónapra 25 ck
Egy szám 1 ck

Jugoszláviában

Egy hónapra 20 dinár
Egy szám 1 dinár

V. évfolyam, 74. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. Nisan 3.

1922. április 1. Szombat

Kolumbustól Einsteinig

Irtta Kaczér Illés

Napijelentősége nincs. Az eseményekbe belekapcsolni csak laza összefüggéssel lehet. Különösebb időszerepe sincs. Nem is friss fölfedezés, a spanyol akadémia már hónapokkal ezelőtt kiderítette és a spanyol alaposágnál jóval belemélyedőbb angol tudományos kutatás ratifikálta a dolgot. Kolumbusz Kristóf zsidóktól származott. Az az ember, aki zsenialitásával, szívósságával és varázslatos akarásával kettészelte az időt, póznát szurt a közép-kor végére és megindította az új kort: Kolumbusz Kristóf zsidó szülöktől származott. Ma már sok aprólékos részletet tud róla a kutató tudomány: apja Jákob volt, anyja Zsuzsánna. A neve Kolumbusz: gúnynév, annyit jelent, hogy hitehagyott. Már a szülei „hitehagyottak” voltak. Nem önként tagadták meg az ősi hitet, hanem a szorító kényszer alatt. Mert akkor már rakták a máglyákat, már százzámra indultak tűzhálóba a zsidóság mártirjai. A mártírium céltalan volt. A halál, szák és ezek halála nem hozott megváltást. Nem volt más menekülés: hitehagyottnak kellett lenni. A hitehagyottak ezrei barlangokban, pincékben, katakombákban gyűltek össze, hogy vallást tegyenek a hitükről, amit mégse hagytak el. Nagyon sokan voltak ezek az álhitehagyottak, a zsidók spanyolországi története marranusoknak hívja őket. Ilyen marranusok voltak Kolumbusz Kristóf szülei, Kolumbusz Jákob és az ő felesége Zsuzsánna.

Nincsen benne semmi frappirozó, minket zsidókat nem lep meg különösebben, hogy az ujkor és az újvilág első zsenije zsidóktól származik. Ha mi össze tudnánk szedni a mi elhalt nagyjaink eseményeit, akiket más néven és más származás presztizsével tisztelt a világ, a népek legimpozánsabb pantheonját tudnánk felépíteni. Mi egyszerűen tudomásul vehetnénk a dolgot és pontot szurhatnánk a végére: gyerünk tovább. De szerinte Európában jelentkezik a a fölületés, mi több ellenséges düh, amely vitatkozni próbál, elvitatni a tényt: az nem lehet, hogy Kolumbusz Kristóf zsidó volt, hiszen ez-meg-az a tudós már megállapította, hogy a zsidóságnak csak tehetségei vannak, de nincsenek zsenije. Ha Kolumbusz valóban zsidó volna, akkor az utolsó négy század négy zsidó zsenit adott volna a világnak, Kolumbuszt, Spinozát, Heinét és Einsteint. Igaz hogy négy évszázad nagy idő és négy zseni olyan jelentéktelen szám az emberiség rangsorában, hogy már nem is szabály, csak kivétel, mint ilyen, erősíti az elméletet, hogy a zsidóságnak nem lehetnek zsenije.

Az nem lehet, mondják mindenütt komoly könyvmolyok és szobatudósok, hogy Kolumbusz Kristóf zsidó lett volna, a zsidó destruktív faj, kapkod, tévováz, nincs teremtő ereje, nincs mindenben keresztültörő akarata, nincs konoksága, nem hisz a dolgokban, mert mindent leront és tagad. Ne próbáljunk vitatkozni ezekkel az urakkal, a spanyol tudomány és az angol tudomány oknyomozó és nyomkutató rendszerrel állapította meg, hogy Kolumbusz marranusok ivadéka. Ha ezt alapul elfogadjuk, egyszerre világossá válik az egész Kolumbusz-mitosz, megtaláljuk az

okok csiréit, amelyek ezt a rendkívüli férfit új világok felé sarkalták, megtaláljuk az ő külön tragikumának és összeomlásának okait is. Spanyolország zsidóiban a jólét aranykorában is emészthetetlen tűzzel égett a vágy: vissza Keletre! Erről sirtak Jehuda Halévy Cion-dalai, erről a mór-zsidó költők poémái. Mennyivel lázongóbb lehet ez a vágy Kolumbusz Jákob idejében, mennyivel inkább sirt vissza a zsidó lélek Cionba, vissza Keletre! A fiatal Kolumbusz lelkében ez a „vissza Keletre” volt az első indíték, ez dolgozott benne mindaddig, amíg tudatossá nem vált benne a tudomány, hogy ha folyton Nyugatnak utazik az ember, akkor is eljut Keletre. És lehet e tagadni, hogy ez a férfi, aki Spanyolország számára egy világot fedezett fel, aki két kontinens humuszát, őserdőt, folyót, vadjait, halait, állatjait és az inkák pazar kincsait rakta a korona roskadozó zsámolyára, hogy ez a génuai hajós az őszidő sorsot kapta fizetségül, amikor bilincsekbe verten hozták vissza Európába.

Mondjanak akármit, szobatudósok és zsunaliszták, hogy a zsidó nem tud hinni, nem tud rajongani, nem ábrándozni és ha tud is, nem tudja valóságga építeni az ábrándjait. Megtalálják a meghazudtolást a zsidó nép és a zsidó nagyok életében. Kolumbusz Kristóf évtizedeken át hordta magában a gondolatot: keletre nyugaton keresztül. Hosszu éveken át nem volt egyéb ez a gondolat vágyakozásnál, nem volt egyéb utópiánál, ha véletlenül éhenhal Kolumbusz, amikor kenyérért és víért koldulni a barátságatlan spanyol hegyek között, talán nagyon sokáig utópia maradt a terve. S ki tudja, talán századokkal maradt hátrább Európa és a fehér ember. Amikor kilenc évvel Amerika felfedezése előtt a tettevagyó ember előadta tervét második János portugál királynak, a királyi tudósai megvizsgálták a tervét és azt mondták rá: „egy álmodozó ember ábrándja”. És Kolumbusz még kilenc évig hordozta ezt az ábrándot, amíg megszűleltett végére a cselekedet. 1492-ben sok megaláztatás és huzavona után elindíthatta a Santa Mariát és a két kísérő hajót és ez az álmodozó, ez az ábrándos, ez a kalandor, ez a zsidó eljutott, nem oda, ahova jutni akart, nem keletre, hanem az újvilágba. S az újvilágot, ez is zsidó sors, nem róla, hanem Amerigo Vespucci mérnökről nevezte el a hálás utókor.

Más részleteket is tudunk. Kolumbusz hajóján három zsidó matróz volt, azonkívül a tolmács, aki elsőnek lépett az újvilág földjére. Zsidó volt a hajóorvos, zsidó a hajó sebésze és három zsidó tőkepenzes adta a pénzt, hogy Kolumbusz megvalósíthassa ábrándját. A neveket nem tudjuk, csak azt tudjuk, hogy az egyik matróz az árbócosárból ujjongva kiáltotta: föld, föld, föld! Milyen mélységes szimbóluma ez a földtelen viharban, tengeren hanyódo maroknyi zsidónak, föld, föld! ime itt a szüztalaj, amelyre még Európa nem tette a lábát, itt tán mi is szilárdasághoz, biztossághoz, nyugalomhoz juthatunk, hiszen ez kelet, ami régi keletünk. Ők még akkor keletnek hitték az amerikai szigeteket. Nem a tengeren bolyongó matróz felujjongása ez, hanem a népek közt

vergődő maroknyi zsidó fellélegzése. Mert tudni kell a történelmet. 1492-vel kezdődik az ujkor, ebben az évben kergetik világgá Spanyolország valamennyi zsidóját.

Egy ilyen kiüldözött spanyol zsidó sarjadéka másfélszáz évvel később az az amszterdami üvegesiszoló, akit Spinoza Baruch néven tisztelt a világ s aki az etika legfenségesebb eszeság fellobogó filozófiájában azt mondja, hogy nincsenek vételek, minden szükségszerű és egymásból folyó. Az események is csak egy része az istenségnek, mint az egyéni lét, mint a fűszál, a kő, a levegő és az egész mindenség. Mi néha gondolkodunk zsidóság kétezeréves tragikumán: ki kellett üldöztetnie országából, hogy megteremje a világ számára az áb-

rándozókat, a kételkedőket, a tagadókat, az apostokat, a Kolumbuszokat, a Spinozákat, a Heinékat. És el kellett jutnia ahhoz a másik Kolumbuszhoz, aki a mindenség mappáján fedez föl új világokat, el kellett jutnia a másik marranushoz, Einsteinhoz, aki nem is tagadja, hanem tudatosítja magában fajtája erényeit és kvalitásait, tudatosítja Kolumbusz ösztönét, tudatosítja és egyszerűsíti: nem kell vargabetűt csinálni a föld körül, hogy eljussunk keletre, ezt mi már megcsináltuk az évek százain. Akkor még ábránd volt, de tegnap már utnak indultunk és holnap ott leszünk. Ami nem véletlen, de törvény, szükségszerűség, keleten szüksége van ránk a világnak. Keleten itt-ott elbágyadt erőnk újra felvirágoznak.

Sommásan igazolják a mandátumokat

A kamara éjjeli üléseket is tart. Ujabb vihar az elnök körül. Közelednek egymáshoz az ellenzéki pártok

Az Uj Kelet tudósítójától

Az idő rövidsége és a még elintézetlen formális ügyek tömegére való tekintettel a kamara elhatározta, hogy ezután éjjeli üléseket is tart, bár a miniszterelnök utasítására tegnap már sommásan intézték a mandátumok hitelesítését. Dében minisztertanács volt, amelyen többek között a lakbértörvény életbeléptetésének elhalasztását határozták el.

Részletes tudósításunk a következő:

A kamara ülése

A kamara ülést délután 3 órakor Orleanu elnök nyitja meg. A miniszterek közül Vintila Bratianu, Mosoiu, Ducea, Cosma, Marsescu, Banu és Inculetz vannak jelen. A carasiu mandátumot a kamara százhuszonhárom szóval ötvenkettő ellen hitelesíti. A választás ellen emelt kifogásokat a többség elveti.

Moldován Victor: A választást a liberális párt ügynökei terrorral meghamisították s a népet eladták.

Smicu: A népet nem a liberálisok adták el, maguk fertőzték meg a nép lelkét.

Vaitoianu belügyminiszter emelkedik szólásra. Beszédében foglalkozik a választások lefolytatása ellen hangoztatott vádakkal és kimutatja, hogy a mostani választások alkalmával sokkal többen szavaztak le, mint az 1919. évi választásokor.

Kis vihar az elnök körül

Cernei: Az Ön veje, Dimer kapitány, véresre vert engem.

Orleanu elnök: Megverte, mert bizonyosan oka volt rá.

Az ellenzéken nagy zaj támad, amely egyre növekszik. Az elnök végül felgyűszti az ülést és elhagyja a termet.

Vaitoianu szünet után ismét beszélni kezd. Megállapítja, hogy az 1919. évi választások alkalmával a választások szabadsága sokkal kevésbé volt biztosítva, mint mostan. Csúpan egyes hátsőkori túllépések történtek.

Jorga: Miért tartóztattak le akkor engem.

Vaitoianu további beszédében foglalkozik Argetoianu és Jorga ügyével. A parasztpártól megállapítja, hogy anarchista propagandát folytat és a liberálisok ellen megindított aknamunkája dacára is, a liberálisok eleget fognak tenni az országgal szemben vállalt kötelezettségnek. Majd ezt mondja:

— Egy erdélyi képviselő kijelentése szerint a hadsereg rongyokban jár.

Popovics Mihály közbeszól: Ezt nem mondotta senki. A hadseregre büszkék vagyunk.

Vaitoianu: A katonák azért rongyosak, mert áldozatot hoztak a hazáért.

Cernei: A katonák nem azért rongyosak, mert áldozatot hoztak, hanem mert fejbevalóik ütlegették őket.

Ezután a kamara a mandátumok igazolását folytatja. A beszercei mandátum hitelesítése után az olti választások tárgyalására térnek át. Mirto parasztpárti visszautasítja azt a vádat, hogy a parasztpárt Moszkvából pénzt kap.

Orleanu elnök javaslatára a kamara elhatározza, hogy ma éjjeli ülést tart. Ezután az ülést bezárják.

Az esti ülés

A kamara esti ülést 9 órakor Orleanu elnök nyitja meg. A miniszterek közül Angelescu, Sasu, Cosma, Zigre vannak jelen. Az ülésen kevés a képviselő.

A kamara elsősorban a kolozsvári választásokkal foglalkozik és mindazokat a mandátumokat amelyeket nem támadtak meg, hitelesíti. A hunyadi választás ellen beadott petíciót a kamara elveti és a mandátumot igazolja. A bihari választásoknál Lázár Aurél nemzetipárti képviselő felszólalásában kijelenti, hogy Andru Sever, volt prefektus, a törvények ellenére több szabályszerű jelölést visszautasított.

Manu nemzetipárti képviselő figyelmezteti a miniszterelnököt, hogy a mandátumok hitelesítésénél, minden egyes mandátumot külön kell tárgyalni.

Bratianu miniszterelnök válaszul Manu felszólalására és kijelenti, hogy bár a törvények szerint minden mandátummal külön kell foglalkozni, mégis megengedhető a mandátumoknak csoportokban való hitelesítése.

A liberálisok közben kiabálnak: Ugy van!

Canigean parasztpárti képviselő a választásokon elkövetett erőszakosságokról beszél. Fölszólalását a liberális párttól közbeküldésekkel zavarják.

Az ülés éjjel 12 órakor ért véget.

A szenátus ülése

A szenátus ülést Ferichide elnök délután 3 órakor nyitja meg. A miniszterek közül Constantinescu jelent meg.

Andrei Barsan rövid beszéde után Jun Russi parasztpárti képviselő felszólalása körül nagy zaj támad. Ezután a szenátus a mandátumok hitelesítésére tért át. Az aradi és az aradmegyei mandátumokat igazolták. Livius Miksa kéri Civias Dimitrescu mandátumának megsemmisítését. A szenátus a mandátumot a felszólalás dacára hitelesíti. Igazolták ezenkívül a radnai, háromszéki, szeredi, ilfovi, bakau, potvai mandátumokat. A szenátus ülése 6 órakor ért véget. A legközelebbi ülés holnap délután 3 órakor lesz.

Minisztertanács

Oleanu kamarai és Ferichide szenátusi elnök részvételével minisztertanács volt ma délelőtt, amelyen elhatározták, hogy a választások hitelesítésénél elhangzott felszólalásokra a kamara ülésén Vaitoanu és Florescu, a szenátus ülésén Constantinescu fognak válaszolni. Elsősorban a költségvetést és a lakbérleti szerződések meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot vették tárgyalás alá. A minisztertanács elhatározta, hogy egyelőre ideiglenes jellegű törvényjavaslatot terjeszt a parlament elé, amely az eddigi lakbérleti szerződések egy évvel meghosszabbítását, a lakbérletek pedig az 1916 évi bér háromszorosára, az üzlet-helyiségek bérét annak ötszörösére emeli.

A magyarok

Bukarest, márc. 31. Bernády György, a kamara egyetlen magyar képviselője, két nap óta ágyban fekszik, nem vehet részt a parlament tárgyalásain. Gróf Majláth Gusztáv és Nagy Károly püspökök ma megbeszélést folytattak Banu vallásügyi miniszterrel, a felekezeti iskolák államsegélye tárgyában. (Lux.)

Közelednek egymáshoz az ellenzéki pártok

A kormány részéről a parlamentben elhangzott támadások az ellenzék ellen azt eredményezték, hogy a pártok tárgyalásai gyorsabban haladnak előre és kölcsönös engedményeket tesznek. Valószínűnek tartják, hogy a közeli napokban megkötik az egyezséget és ennek alapján kezdik meg a mandátumok igazolása után a parlamenten kívüli akciót. Az „Aurora” jelentése szerint a nemzeti párt készülődik a gyulafehérvári kongresszusra. A kongresszuson sor fog kerülni a pártprogram megváltoztatására. Tervebe vették a párt akcióprogramjának a regátra való ki-terjesztését is és a kongresszuson tárgyalni fognak a más pártokkal való fúziókról is, valamint a pártorganizációt is revidálni fogják.

Az első parlamenti üléseken és a mandátumigazolások során a bizottságokban elhangzott vádak következtében

a liberális pártban újból kiéleződtek az ellentétek, amelyek most már kirobbanással fenyegetnek.

Az „Epoca” ezzel kapcsolatban a következőket tudta meg:

A választások miatt a liberális pártban nagy az elégedetlenség. Különösen Toma Stelian volt igazságügy-miniszter van nagyon elkeseredve. Sokan vannak a pártban, akik Stelian körül csoportosulnak és ezek minden valószínűség szerint

külön fognak válni a liberális párttól.

Stelian ki akarja ismét adni lapját, a „Nationalul”-t és azt akarja elérni, ha már az egész országban nem is, de Erdélyben okvetlenül semmisítsék meg a választásokat.

A parlament tárgyalni fogja a külföldi tartozások és követelések fizetését. Bukaresti munkatársunk jelenté: A parlament mostani legelső ülészakájában többek között a külföldi tartozások és követelések fizetési módját is tárgyalni fogja. Beavatott helyről szerzett értesítés szerint nagy differenciák lesznek a háború előtt és a háború után keletkezett adósságok és követelések kiegyenlítési kulcsának megállapításánál.

Weizmann a keleti konferencián

Az Uj Kelet tudósítójától

Berlin, március 30. Dr. Weizmann, a cionista világszervezet intéző bizottságának berlini üléséről közvetlenül Párisba utazott, ahol az antantkormányok kiküldötteinek tanácskozása folyik a keleti kérdésben. Berlinben Weizmannak alkalma volt Einstein professzor házában dr. Rathenauval Palesztina újjáépítésének gazdasági problémáiról tanácskozni. Egy távirati értesítés szerint Weizmann a legközelebbi napokban Olaszországban is várják.

A mandátum ratifikálása

Páris, március 30. A Palesztina-mandátum ratifikálásáról szóló különböző és egymásnak sokszor ellentmondó hírek tisztázására egy zsidó újságíró kérdést intézett a népszövetség mandátumbizottságának vezetőjéhez William Rappardhoz, vajjon a Palesztina-mandátum kérdése tárgyalásra kerül-e a legközelebb áprilisban megtartandó népszövetségi tanácskozáson.

Rappard professzor kijelentette, hogy a népszövetség titkársága egyelőre nem tudja teljes bizonyossággal megmondani, hogy a Palesztina-mandátum valóban tárgyalás alá kerül-e az áprilisi tanácskozásokon. A tanácskozást valószínűleg április huszonötödikén fogják megnyitni. A népszövetség egyelőre még nem kapta meg Angliától a Palesztina-mandátum végleges tervezetét, valamint az Egyesült-Államok válaszában az antant hatalmak által legutóbb hozzájuk intézett jegyzékre.

Rappard kijelentéséből arra kell következtetnünk, hogy a Palesztina-mandátum kérdése aligha kerül teljes megoldás alá, a népszövetség áprilisi ülésén. Mieddaddig, míg a Palesztina-mandátumot nem tekintik külön politikai ténynek, hanem a sevesresi békeszerződés egy részének, lehetetlen a Palesztina-mandátumot különállóan és soronkívül elintézni. Ahhoz azonban, hogy a Palesztina-mandátumot az általános mandátumkérdések egész komplexumától elkülönítve tárgyalhassák, szükséges, hogy ehhez a népszövetség összes tagjainak, valamint az Egyesült-Államoknak hozzájárulását kieszakózzák.

Amennyiben Llyod George továbbra is hivatalában marad, vagy ha Balfour lesz az utóda, akkor természetesen a palesztinai Zsidó Nemzeti Otthon fejlődése elé semmi akadály nem járul. Ha azonban Chamberlain kerülne hatalomra, így nehéz előre megmondani, hogy a Palesztina-mandátum milyen formában fog végleges elintéztést nyerni.

Vita az angol alsóházban a Ruthenberg-tervről

Az angol felsőházban lord Raglan következő kérdéseket intézte a kormányhoz:

1. Jóváhagyta-e a kormány a palesztinai Ruthenberg-tervezetet?

2. Vajjon az érintett földbirtokosok bejegyezték-e a tervezet végrehajtásába?

3. Felelősséget vállalt-e a kormány a tervezet sikeréért?

4. Vajjon a tervezetet a kormány ellenőrzése és felügyelete alatt fogják-e végrehajtani?

5. Vajjon azok a zsidók, akik a tervezet végrehajtásánál mint munkások fognak részvenni és ki viseli a tervezet végrehajtásának költségeit?

A kormány nevében Sutherland herceg válaszolt a következőképpen.

A Ruthenberg-tervezet igen komoly és praktikus terv, melyet a zsidók fognak végrehajtani, hogy Palesztina gazdasági erejét ezzel is emeljék. A terv röviden abban áll, hogy a Jordánt a Tibériás tóból való kifolyásául kimélyítik, minek következtében a víznek egy természetes rezervárja keletkezik. Itt aztán turbinákat állítanak föl. A tervezet eleinte a villamosáram előállítására mellett egy csatornázási tervet is magában foglalt, hogy azokat a pusztai helyeket, melyek mostan csak bizonyos évszakokban és csak legelőnek használhatóak, a csatornázás által földmivelésre alkalmassá tegye.

A kormány szerződést kötött Ruthenberggel, hogy amennyiben társaságot tud összehozni bizonyos minimális tőkével, akkor megadja neki a koncessziót a hidroelektromos tervek keresztülvitelére. A szerződés értelmében a kötetendő megállapodás egyes pontjait és a társaság alapszabályait elsősorban

a palesztinai kormányzó és a Jewish Agency hagyja jóvá.

A koncesszió korlátozza a társaság nyereségét és az elektromos áram mindenkori ára fölött a kormány határoz. Egyszóval az egész vállalkozás a kormány ellenőrzése és felügyelete alatt fog állani. Másrészt azonban az angol kormány semmiféle pénzügyi felelősséget nem vállalt a tervezet sikeréért. Az egész tervezetet a palesztinai kormány és a gyarmatügyi minisztérium szakértői tüzetesen megvizsgálták és a bevándorlók minden érdekét kellően megvédelmezték. Olyan tervről van itt szó, mely öfelsege kormányát, valamint a palesztinai kormányt teljesen kielégíti és

egész Palesztinának hasznára lesz

Az országnak természetes fekvése megköveteli és lehetővé teszi a csatornázást és a villamos erőre való berendezkedést. Nem engedhetjük meg, hogy egy ilyen kedvező tervet bárki is megakadályozzon és remélem, hogy ehhez a lordok is hozzá fognak járulni, mint-hogy a Ruthenberg-terv egész Palesztinának rendkívül nagy hasznára lesz. Ami a kérdés ötödik pontját illeti, Ruthenberg kötelezte magát arra, hogy a munkálatoknál nem fog kizárólag zsidókat alkalmazni.

A terv keresztülviteléből Palesztina összes lakosai, zsidók és arabok egyaránt hasznot fognak húzni

és amellett a munkálatoknál sok arab foglalkozást is fog találni. Zsidók és arabok egymás mellett fognak dolgozni a csatornaépítésnél, a villamos berendezések építésénél, a gépek mellett stb. Mindent az a munkát fogja végezni, amire leginkább alkalmas. A kormány kötelessége lesz, hogy a rendet fűntarisa és a berendezéseket minden támadás ellen megvédelmezze. Erre vonatkozólag külön pont intézkedik a szerződésben.

Meghalt a vágvecsei főrabbi.

Pozsonyból jelentik: A napokban meghalt a vágvecsei ortodox zsidó hitközség tudós és szentéletű főrabija, Danzig Márk. A főrabbi nyolcvannégy évét élt és még utolsó éveiben is friss szellemi erővel dolgozott és tanult. A rabbi pályán 55 éve működött és egyike volt Szlovenszko legmegbecsültebb és leg-tiszteletreméltóbb zsidó papjainak. A mármaroszigeti szefárd hitközség főrabija, dr. Danzig Samu édesapját gyászolja az elhunyt pátriárkában.

A kényszerbérletek

nem szüntetik meg a régebbi szerződéseket

Az Uj Kelet tudósítójától.

Petrini államtitkár, a kolozsvári földmivelésügyi reszort vezetője, a napokban ismételt nyilatkozatot tett, hogy a földosztást májusban okvetlenül megkezdik. Ez az agrárreform tényleges végrehajtását jelenti, mellyel sok olyan egzisztenciális probléma fog megoldást nyerni, mely eddig káros zavarokat okozott az ország gazdasági életében. Májusban eldől a sok panasz és sérelem forrásává lett kényszerbérletek sorsa is. Ebben a tekintetben a kolozsvári járásbírósg a minap már precedensül szolgálhat hasonló esetekben.

Salamon Márton és Salamon Móric kolozsvári lakosok körülbelül négy évvel ezelőtt 370 katasztrális holdnyi birtokot vettek bérbé a Szent Erzsébet-aggház gondnokságától. Holdanként 22 korona, később 11 lei haszonbért fizettek Salamonék, akik időközben nagyobb beruházásokat tettek a tanyán. Gazdasági épületeket, cselédlakást, istállókat építettek nagy juh- és szarvasmarha-állományuk részére. Az investálásokra a bérlők olyan megállapodást kötöttek a tulajdonossal, hogy a bérlet lejártá után az aggház felbecsülte az épületeket és azok értékét visszafizeti Salamonékra.

Egy évvel a szerződés megkötése után, 1919 elején, az agrárbizottság kiszajátította a kényszerbérletbe ada a kolozsvári határral szomszédos falvak földműveseinek Salamonék bérelt birtokát és holdanként évi 40 lei haszonbért állapított meg. A kényszerbérletbe adásnál nemcsak az a sérelem érte Salamonékat, hogy egész állatállományukat kitették az országutra és még megfelelő állóhelyet sem hagytak nekik, de az új bérlőket nem is tették felelőssé a gazdasági épületekért, amelyeknek felügyeletére Salamonék kénytelenek voltak fizetéseket alkalmazni. Legfurcsább azonban az a sérelem, mely a birtok tulajdonosa részéről érte Salamonékat. Biedermann József, az aggház gondnoka, ugyanis a falusi gazdáktól járó bérösszegeket a menház részére vette át és nem fizette ki Salamonéknak, holott ők továbbra is fizették a bért. Ténylegesen ugyan nem fizették, mert a menház nem akarta a holdankénti 11 lei bért elfogadni, mikor kényszerbérletben 40 leit kaphatott, de Salamonék a bérösszeget letétbe helyezték.

A menház három évig szedte kétszeresen a bért és amikor Salamonék felszólították a kényszerbérleti összegek megtérítésére, a gondnok az arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kényszerbérlettel Salamonék szerződéses érvénytelen lett és így a falusi gazdák, akik nem Salamonék albérlői, hanem a menház közvetlen szerződéses felei, a menháznak kötelesek bért fizetni. Több-szöri eredménytelen felszólítás után Salamonék pert indítottak a Szent Erzsébet-aggmenház ellen és követelték, hogy a három évi bérösszeget, 44.400 lei és járulékat a bíróság fizettesse meg a menházzal. A perirt felméri még, hogy Salamonéknak volt egy 10 holdnyi lóherős földjük, melyet saját költségükön mivelték meg és vetettek be s a menház gondnoksága ezt a földet külön kiadta évi száz lei haszonbérlettel, melyből Salamonéknak még a tényleges költségeiket sem térítették meg.

A kolozsvári királyi járásbírósg pénteken foglalkozott az ügyvel és azt az ítéletet hozta, hogy a menház köteles a kényszerbérletekből eredő összeget és kamatait visszafizetni Salamonéknak, mert a kényszerbérletek miatt az első bérlő s a tulajdonos közötti szerződés érvénye nem szűnik meg és ha a kényszerbérlet megszűnik, a birtok ismét visszamegy az első bérlő használatába, amennyiben az állam a birtokot végleg ki nem sajátítja.

— Lenin állapota. Rómából jelentik: Moszkvai jelentések szerint Lenin állapota rosszabbodott. Florenci és tri-eszi lapok jelentése szerint már meg is halt, csak titkolják halálát.

Ma, szombat este a HABIMA ERDÉLYI ZSIDÓ SZINPAD Kolozsvari vendéjátéka. Szinrekerül:

ZU SPÄT

szinmű négy felvonásban.

Jegyek a volt Biasini pénztáránál válthatók

A ko
helyen á
zése. A
után a k
mindjárt
isztráci
szerű sze
közölni.
szolgáltá
a kormá
nek, har
jítások r
mány. O
leptetni.

a roma
igazga

Erre néz
találta a
igazgató

Nem
szervezé
dig vala
adminisz
mániára
mintára
akar föla
délyben
egyét Bu
arabiába
korlott k
nek, aki
lyán var
szágrész
kiván a
ügyek é
rűletek
got nyer

az uj
vezető
zást

A kö
szervei
zárólag
uj rends
mélyzeti
lehetőség
kivánja
tás dece
javára m
akar elé

Erdé
nak élér
tási pre
Gábor n
lozsmeg
nyadmeg
Mind a
szakemb
minden
azonfelü
erő, jó
ügyeket
kiválóan
állásra.

Tana
viselővé
igazolát
gatói áll
dásáról
nyújtott
azonban
hogy vi
belügyi
sába. A
esetben,
a köziga
egyik r
fektus.

— A
szágbán
A chach
rök zsid
ség tagj
megszery
táltak. I
ták, hog
nemzeti
kell poli
zásra va
hogy 80
A gyűjté
ság alak
vül nyol
keresked

Átszervezik az erdélyi közigazgatást

Közigazgatási prefekturákat létesítenek. Tanasescu lemondott főigazgatói állásáról

Az Új Kelet tudósítójától

A kormány új terveit között első helyen áll a közigazgatás újjászervezése. A liberálisok hatalomra jutása után a közigazgatás vezető körében mindjárt észre vették, hogy az adminisztráció terén a kormány nem egyszerű személyváltozásokat akar eszközölni, amelyek tisztára azt a célt szolgálják volna, hogy az ügyek élére a kormány bizalmi emberei kerüljenek, hanem sokkal mélyrehatóbb újítások megvalósításán dolgozik a kormány. Olyan szerveket akar életbe léptetni, melyek

a román egység gondolatát a közigazgatás eszközeivel valósítaná meg.

Erre nézve pedig legalkalmasabbnak találta a különböző országrészek közigazgatásának radikális átszervezését.

Nem regáti mintára való átszervezést akar a kormány, sem pedig valamelyik országrész jól bevált adminisztrációjának egész Nagyromániára való alkalmazását. Francia mintára közigazgatási prefekturákat akar felállítani és pedig kettőt Erdélyben és kettőt az okiráltságban, egyet Bukarestben és egyet Beszarábiában. A prefekturák vezetői gyakorlatilag közigazgatási emberek lennének, akik már régebben ezen a pályán vannak és beváltak. Minden országrészben odaváló román embert kíván a kormány a közigazgatási ügyek élére és ezzel a kapcsolattal területek nagyobb mozgási szabadságát nyernének, minthogy

az új közigazgatási prefekturák vezetői messzemenő fölhatalmazást kapnának a kormánytól.

A közigazgatási prefekturák egyes szervei és osztályai élére szintén kizárólag szakemberek kerülnének. Az új rendszer egyuttal anyagi és személyzeti megtakarítással is számol, a lehetőséghez képest egyszerűsíteni kívánja az ügyvitelt és a közigazgatás decentralizálásával a közönség javára minden téren könnyítéseket akar elérni.

Erdély közigazgatási prefekturájának élére román királyi közigazgatási prefektusi minőségben Mihali Gábor máramarosi, Metes Péter kolozs megyei és Dubles György hunvadmegyei prefektusokat említi. Mind a három kiváló közigazgatási szakember. Metes a közigazgatás minden ágazatát kitűnően ismeri, azonfelül bíró is volt. Nagy munkatérű, jó szervezőképessége és az ügyekben való nagy tájékozottsága kiválóan alkalmassá teszik erre az állásra.

Tanasescu államtitkár, akit képviselővé választottak, mandátuma igazoltatása után a belügyi főigazgatói állásáról lemondott. A lemondásáról szóló kérvényt a napokban nyújtotta be a kormányhoz, amely azonban eddig nem határozott afelől, hogy visszahelyezze-e Tanasescut a belügyi főigazgatóság vezetői állásába. Azt hiszik, hogy abban az esetben, ha Tanasescu megmaradna a közigazgatási pályán, ő lenne az egyik regáti közigazgatási prefektus.

A Keren Hajjeszód Törökországban. Konstantinápolyból jelentik: A chacham baschi házában előkelő török zsidók, az askenáz és szefárd közösség tagjai a Keren Hajjeszód-munka megszervezése céljából megbeszélést tartottak. Dr. Calebs javaslatára kimondták, hogy Palesztina újjáépítése zsidó nemzeti kötelesség, amelyet teljesíteni kell politikai és minden más vonatkozásra való tekintet nélkül. Elhatározták, hogy 800.000 font sterlinget gyűjtenek. A gyűjtési akció megindítására bizottság alakult, amelyhez a cionistákon kívül nyolc kiváló konstantinápolyi zsidó kereskedő jelentette be csatlakozását.

Ellentétes hírek Károly exkirály állapotáról

A spanyol király Funchalba küldte házi orvosát

Az Új Kelet tudósítójától

Károly exkirály betegségeiről még mindig a legellentétesebb hírek érkeznek. Funchali táviratok szerint a száműzött király állapota válságosra fordult, majd későbbi Párison keresztül érkezett táviratok arról számolnak be, hogy a beteg állapota enyhült és a láz csökkent. Ugyanakkor azonban a Havas-ügynökség egy másik funchalai távirata azt közli, hogy a javulás csak igen rövid ideig tartott és az exkirály már agonizál. A spanyol király házi orvosát küldte el Funchalba, hogy az ottani kezelő orvosokkal konziliumot tartson. Az exkirály betegségeiről a következő távirataink számolnak be:

Károly végrendeletkezett

Páris, március 31. (Rador.) Havas-ügynökség jelenti Liszabonból: Károly exkirály állapota válságosan súlyos. Alig van remény rá, hogy túléli a súlyosbodott tüdőgyuladást. Öntudatában zavar állott be. Az orvosok oxigén inhalációt alkalmaznak. Károly exkirály már végrendeletkezett.

Zita sir

Pécs, március 31. A királyi család egyik tagjához a következő távirat érkezett: A király állapota nagy aggodalomra ad okot. A királynét az eset nagyon lesújtotta, folyton sir. A királyon időről-időre olyan jelek mutatkoznak, mintha az öntudata elhomályosodott volna. Mielőtt a halotti szentségeket felvette, elkészítette végrendeletét. Az orvosok véleménye szerint a király nem bírja Madeirasziget tavaszi éghajlatát. Az októberi események nagy lelki depressziót idéztek elő Károly kedélyében, amelynek visszahatása volt a szervezetre is.

A javulás után

Funchal, márc. 31. délelőtt 10 óra. A király a javulás után van. A gyerekek majdnem teljesen meggyógyultak.

Páris, márc. 31. (Rador.) A Havas-ügynökségnek jelentik Funchalból délután 4 órakor: Károly exkirály állapotában javulás állott be. Orvosai remélik, hogy sikerülni fog életét megmenteni.

Budapest, március 31. Andrassy ma táviratot kapott a király környezetéből, melyben tudatják, hogy a király állapota tegnap délután javult.

Miért távozott Jules Cambon a legfelsőbb tanács éléről?

Utódja Maurice Paleologue önarcképe tükrében

Az Új Kelet tudósítójától

A párisi béke és az ezt nyomán követő konferenciák a legkülönbözőbb szerveket teremtették Európa nemzetközi ügyeinek igazgatására. Az antant szövetségi tanácsa, az u. n. nagykövetségi értekezlet, a miniszterelnöki konferenciák és a népszövetség egyenlőképpen arra a célra teremtődtek, hogy legfelsőbb fórumai legyenek a háboru utáni „újjáépítési” és „pacifizáló” törekvésnek. Az így megteremtett intézmények közül fontosságra, működésének permanenciájára fogva a nagykövetségi értekezlet válik ki. A népszövetség, nem lehetetlen kimondottan a győző államok hatalmi szerve, a földnélküli álmok levegőjében mozog. Az antantminiszterelnökök pedig csak egészen fontos események előestéjén ülnek össze tanácskozássra. A nagykövetségi konferenciája ilyenformán a háboru utáni Európát igazgató bizottság szerepét játssza. Nem értektelen emnélfogva, hogy e nagyfontosságú szervnek a vezetője Jules Cambon, a konferencia elnöke miért hagyta ott állását és melyek azok a politikai irányzatok,

Hága, márc. 31. Funchalból jelentik a madridi „El Sol”-nak: A király állapotában határozott javulás állott be. A gyuladasi centrum nem terjedt tovább. A láz esütörtök óta 39 fok. A táplálkozás-vétel és a közérzet javult. Öntudata tisztá. Zita betegségeiről elterjedt hírek nem felelnek meg a valóságnak.

Funchal, márc. 31. A kezelőorvos jelentése szerint Károly exkirály láza magas, váladéka erős.

Rosszabbodás Károly állapotában

A Havas jelenti funchalai értesülés alapján, hogy a beteg király tegnapi javulása csak igen rövid ideig tartott. Állapota ismét rosszabbodott és környezete szerint beállott az agonia.

Wien, márc. 31. (Rador.) A „Wiener Tagblatt” szerint Funchalban nincs egyetlen számbavehető orvos és gyógyszerész. Károly környezetét táviratilag kérte a spanyol király segítségét, aki már elküldte saját kezelőorvosát Funchalba.

Orvosi jelentések

Páris, március 31. (Rador.) Funchali jelentés szerint Károly exkirály állapotáról a következő jelentést adta ki kezelőorvosa: Károly ezelőtti nyolc nappal megbetegedett spanyolinfluenzában, négy napja a betegség megtámadta a tüdejének balszárnyát, azóta tovább terjed. Lába 38 és 40 között váltakozik. Táplálékvétele rendkívül csekély.

Keresik a halálhír terjesztőjét

Budapest, márc. 31. Nagy felháborodást keltett mindenfelé a király halálhírével történt misztifikáció, amelyben egyes kormányparti politikusok politikai hangulatkeltés intencióját látják. A félrevezetés úgy történt, hogy valaki Szudi Elemér sajtóírói oszálytanácsos nevében felhívta a távirati irodát és leadta Károly halálhírét. Ezt a hírt a távirati iroda nyomban közölte a lapokkal. Ez alkalommal a „Magyarország” gyászszegélyes különkiadást akart adni és felhívta a külügyminisztériumot, mire kiderült a misztifikáció. Az ellenzéki lapok erősen támadják a távirati irodát, mert nem volt eléggé elővigyázatos. A rendőrség nyomoz, de kevés a remény a tettes kézrekerítésére. Egyes vélemények szerint az egész ügy tözsdemanóver volt, mert Károly halálhírére a budapesti tőzsdén nagy ellanyhulás történt.

közi politika irányításának központjában.

Jules Cambon távozásában a háboru utáni demokratikus fejlődés leg súlyosabb problémája nyilatkozik meg egész félelmetességével. A demokráciák régi irányzata a tröszturalom és az ugynevezett bankokrácia elleni harc. Az a törekvés, hogy a gazdasági irányítását, befolyását semlegesítsék azáltal, hogy a magánvállalatok sági tulerőre jutott magánvállalatok szövetkezését és koncentrációját törvényhozási uton tiltásuk meg. Amerikában már a háboru előtt hoztak egy törvényt a trösztalakítás ellen. Az eredmény: Amerika a világtőzsdék hazája. A Briand-kormány Franciaországban ugyancsak jelentős kezdeményezést tett ebben az irányban a háboru után. Kimondatta ugyanis a parlamenttel, hogy francia állami tisztviselők nem vehetnek részt nagyvállalatok igazgatásában vagy felügyeletében, mert az állami alkalmaztatás és közéleti szerep kizárja a magángazdasági érdekeltiséget, az egyén részéről. A valóságban pedig:

Franciaországot még ma is a bankok kormányozzák,

a kabinetben és a magas állami hivatalokban és a népképviselő élén elhelyezett bizalmi embereik által. A bajnak a gyökere a gazdasági fejlődés irányában fekszik, mely a trösztösödésben és a tőkekoncentrációban, tehát a magángazdasági óriásüzemek kialakulásában áll. Természetes, hogy a gazdasági túlsúly a politikai tuhatalommal és irányító szereppel egyértelmű a modern államon belül. Gondoljunk csak Stinnes és Rathenau szerepére Németországban, Loucheur és Schneider nehézipari vezetők pozíciójára Franciaországban, a lombard iparfejlesztelmekre és az angol bányakirályok, a newyorki Morgan bankra és azonnali feltétszerek előttünk azok az óriási gazdasági dimenziók, melyek teljesen uralkodnak a mai politikát. Erre az állapotra mondotta az Union of Democratic Control európai nevű vezetője, Bertrand Russel, hogy „lehetetlen, hogy a mai demokrácia legyen az utolsó szó az államok és társadalom történelmi fejlődésének útján.”

Jules Cambon utódjának, Maurice Paleologue-nak személyében a legfelsőbb tanács teljesen tradícióihoz mért vezetőt kapott. A párisi „L'Ere Nouvelle” mindjárt a kinevezés első hírére konstátálta, hogy Paleologue a legszorosabb összeköttetésben áll a pénzügyi vezetőkörökkel. Személyének megítélésére azonban eddigi közéleti szereplése és irodalmi működése adja meg a legalkalmasabb támpontokat. Paleologue Franciaország nagykövete volt a cári udvarnál 1914-ben, a háboru kitörése idején. Idegen származását túlzó nacionalizmussal és imperialista politikával akarta elfeledtetni. A „Revue des Deux Mondes”-ban közzétett emlékezéseiben cinikusan bevallja, hogy Oroszország háborus előkészületeiről csak félig-meddig értesítette Vivianit, az akkori francia miniszterelnököt, mert pacifistának tartotta. Paleologue cinizmusában annyira ment, hogy

hasonló leleplezéseket közöl Románia 1916-ban történt harcblépéséről Bratiano személyével kapcsolatban.

Ez persze Bukarest felől a legelősebb tiltakozásokra adott alkalmat. Háboru utáni működése a francia imperialista politika legnagyobb és legkiközösörülhetetlenebb felsülésében, Wrangel elismerésében csucsosodik ki, melyet a meggondoltabb politikusok ellenére mint a Quai d'Orsay vezető államtitkára vitt keresztül 1920-ban.

Haláltangó!

Párisi táncatrakciót mutat be

Olga & Teddy

e hó 3-tól

AKÖZPONTITÉLIKERTJÉBEN

1314

HIREK

— Királyi kitüntetés két kolozsvári detektívnek. Régióta és sokszorosan megérdemelt elismeréshez jutott a kolozsvári detektívtestület két kiváló tagja, Rosenfeld Ignác és Katz Jenő detektívek. A hivatalos „Monitorul Oficial” március 17-iki 283. száma közli, hogy Camarasescu belügyminiszter javaslatára a király a „Barbași și Credință” elsőosztályú aranyéremmel tüntette ki a két detektívet. A kitüntetésre Popovici Valér rendőrprefektus terjesztette fel Katz és Rosenfeld detektíveket. A hivatalos lap azzal indokolja meg a kitüntetést, hogy a két detektív Binder Lajost, aki a Missir-féle betörésből kifolyólag került az ügyészségre, melynek fogházából háromszor szökött meg, mindannyiszor életük veszélyeztetésével kérezerítették s ezenkívül több veszedelmes nemzetközi szélhámos, betörő és tolvaj ártalmatlanná tételével elismeréseméltó szolgálatokat tettek a közbiztonságnak és az államnak.

— Arányosan rekviráljanak. Bukarestből jelentik: A belügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amelyben utasítja a prefektusokat, hogy a rekvirálások alkalmával egyenlő arányban rekviráljanak mindenkinél és ne egyenlő tulsokot, másoknál semmit, mint azt a beérkezett panaszok szerint teszik.

— A belga királyi pár Rómában. Rómából jelentik: A belga királyi pár tiszteletére a Kvirinálban udvari ebéd volt, amelyen Viktor Emánuel és Albert király mondottak felköszöntőt, hangsúlyozva Olaszország és Belgium barátságát.

— Francia ügyvivő Csernovicban. Bukaresti munkatársunk jelenti: A francia kormány M. Honorat-t ügyvivőjévé nevezte ki Csernovicba.

— Károlyi Mihály letelepedési engedélyt kért Romániától. Bukarestből jelentik: Az „Universul” szerint Károlyi Mihály letelepedési engedélyt kért a román kormánytól és egyúttal vadászgyerverviselési engedélyt is.

— A prágai üveggyári munkások sztrájkja. Prágából jelentik: Az üveggyári munkások és munkaadók között folytatott tárgyalások bizonyos közlekedésre vezettek. A munkások pénteken fognak dönteni, elfogadják-e vagy elutasítják a munkaadók feltételeit.

— Megjavitják a tisztek helyzetét. Bukarestből jelentik: A hadügyminisztérium egy bizottságot küldött ki a tisztek helyzetének javításáról szóló javaslat elkészítésére. A bizottság elnöke Petala tábornok.

— Letartóztatott szigurancafőnök. Bukarestből jelentik: Galacon az ügyészség rendelkezése letartóztatott Gheorghiu szigurancafőnököt és Moruzof volt szigurancafőnököt a választások idején elkövetett szabálytalanságok miatt.

— Megnyílik a bukaresti Duna-konferencia. Bukarestből jelentik: Szombaton kezdődik Bukarestben a nemzetközi Dunakonferencia, amely program szerint a jövő hét esztörtökéig fog tartani. A konferencián főként a dunai kikötők ügyét fogják tárgyalni, kapcsolatban a dunai forgalom megnagyobbításának kérdésével. A tervek szerint mindenütt telefont, távirót és szikratávírókat állítanak fel, hogy így a kikötők egymásközi kapcsolata a leggyorsabb lehessen. A kikötői és hajózási illeteket pedig egységesíteni fogják. A konferencián elhatározott ügyeket végleges megállapítás végett a pozsonyi állandó Dunabizottság elé fogják terjeszteni.

— Zsidó városi tanácsnokok Rigában. Rigából jelentik: A nemrégiben megtartott városi tanácsnoki választásokon öt zsidó került be a város ügyeinek irányítói közé. A német nemzeti kisebbség tizenhét mandátumot kapott az orosz mindössze hármat.

— Tárgyalás a Persián-perben. Budapestről jelentik: A Persián-Rejőd perben a bíróság hozzájárult a bizonyítás részbeni kiegészítéséhez s több tanu kihallgatását elrendelte. A tárgyalást holnap folytatják.

— Nem lesz légiközlekedés Budapest-Páris között. Budapestről jelentik: A Budapest és Páris között egy francia társaság által megindítandó légi-járat ellen az angol és olasz kormányok vétóval éltek azon indokkal, hogy Franciaország erre az antant felhatalmazása nélkül nincs felhatalmazva. Valószínűnek tartják, hogy az antant néhány hét múlva feloldja a Magyarország elleni repülési tilalmat.

— Letartóztatják Miljukov merénylőit. Berlinből jelentik: Miljukov merénylői, Sabeltzov és Tabertitzky hadnagyok letartóztatásuk alkalmával kijelentették, hogy már régi tervük Miljukov megölése és nagyon sajnálják, hogy helyette Babikovot ölték meg. Berlinbe Münchenből jöttek, ahol az orosz összeesküvők központi bizottsága székel.

— A kereskedelmi alkalmazottak nagygyűlése. A kereskedelmi alkalmazottak helyi csoportja vasárnap, április hó 2-án délelőtt 10 órakor a Redoutban (II. em.) rendkívüli taggyűlést tart. A taggyűlés egyetlen napirendpontja, a nyolcórás munkaidő kérdésének a megbeszélése.

— Szovjetország irodalma, művészete és szociológiai kiadványai a florenci könyvvásáron. Bukaresti munkatársunk jelenti: A florenci könyvvásárról, amelyről az Uj Kelet már hírt adott, az itteni olasz követség még a következőket közli: A nemzetközi könyvkiállítást és könyvvásárt május első napjaiban nyitják meg Florencben. Az európai államokon kívül az Egyesült-Államok és Brazília is bejelentette részvételét. Óriási érdeklődésre tarthatnak számot Szovjetország könyvei, amelyek között ott lesz mindaz, amit a kollektív termelés, négy év óta, irodalomban, művészetben, szociológiában, közgazdaságban és a tudomány különböző ágaiban produkált. Franciaország és Németország egyenként négyszáz-négyszáz méter területet foglalnak el könyveikkel. Kisebb szalonokban lesznek kiállítások Belgium, Lengyelország, Csehszlovákia, Ausztria, Jugoszlávia, Magyarország és Románia kiadványai. A román könyveket Károly trónörökös vezetése alatt most állítják össze a bukaresti Fundatia Carolban. Feltűnést fognak kelteni ezenkívül az exotikus államok könyvei, közöttük különösen egy számi gyűjtemény. A vásár megnyitása olyan impozáns intellektuális ünnepségnek érkezik, amilyent a világ még aligha látott. Azonkívül, hogy az államok kormányainak képviselői és diplomatai jelen lesznek, össze fognak gyűlni a florenci kiállításon az öt kontinens összes számottevő írói, művészei és tudósai, akiket így együvé valóban csak könyveik hozhatnak. Kultúrembernek ez olyan élvezet lesz, amilyenben egy életnek ritkán van része. A világ legnagyobb szellemi, akiket autogramokból, fényképekről és még legjobban könyveikből ismerünk, személyesen láthatják a kiállítás résztvevői.

— Pészachi számot ad az Ifju Kelet. A napokban hagyja el a sajtót Erdély egyetlen zsidó ifjúsági folyóiratának, a cserkészcsoportok kiadásában megjelenő Ifju Kelet második száma. A pompásan szerkesztett pészachi szám illusztrációival, komoly és szórakoztató írásával kiállításban és tartalmilag is felülmúlja az Ifju Kelet első számát. Az új rovatokkal bővített pészachi szám aktuális írásából kiemeljük Marton Ernő: Élő ünnep és Giszkalay János: Chad gadja című írását.

— Dubnov történetíró kiutazik Oroszországból. Kovnából jelentik: S. Dubnov, az ukjori zsidóság történetének legjobb ismerője, tudvalevőleg Péterváron él szűkös körülmények között. Tudományos működését rendkívül megnehezíti az a körülmény is, hogy az

oros levéltárakon kívül nincs módjában máshol kutatni. Dr. Soloweitschik litván zsidó nemzetiségű miniszter több ízben interveniált a szovjetkormánynál Dubnov kibocsátása ügyében. Ez a közbenjárás sikeres volt, Soloweitschik mostanában értesítést kapott Oroszországból, hogy a szovjetkormány megengedi a történetíró kiutazását. prilis elején Dubnov valószínűleg már Kovnóban lesz.

— Piaciarusok közgyűlése. A Sfatul Negustoresc piaciárusok szakosztálya tagjai f. évi április 1-én, (szombaton) este 7 órakor a Sfatul Szent-egyház-utcai helyiségében tartja meg évi rendes közgyűlést, amelyre ez uton hívja meg a szakosztály tagjait az elnökség.

— Egy német egyetemi tanár valutacsempészési pere. Nagyváradról jelentik: A királyi ítélőtábla ma tárgyalta Wallach németországi egyetemi tanár megfélebbezett valutacsempészés ügyét, akit tudvalevőleg a törvényszék egy évre elítélt volt. A tábla helyt adott a felebbezésnek és Wallacht a vád és következményei alól felmentette.

— Zsidó munkások kivándorlása Argentínába. Buenosayresből jelentik: Nemrégiben a zsidó bevándorló szövetség egyik képviselőjének vezetésével nagyobb csapat zsidó munkás érkezett. A zsidó munkásszervezetek nyomban értekezletet hívtak egybe, hogy a bevándorlók elhelyezéséről gondoskodjanak. A munkásokat azután foglalkozásuk szerint külön csoportokba osztották és Argentína több városában helyezték el őket.

— Ki gyűjtött a legtöbbet a Nemzeti Alap javára. Februárban az erdélyi Zsidó Nemzeti Alap-iroda pályadíjat tűzött ki annak a gyűjtőnek, akinek perzselyében a legtöbb összeg gyűlt össze havonként. A múlt hónapban Diósi Beláné gyűjtött a legtöbbet, a márciusi perselyírások alkalmából a beszercei Herzog-nővérek kerültek a sor élére, akiknek perselyében 330 leit talált a Nemzeti Alap-biztos. A Herzog-nővérek tavaly az elsők között voltak a perselygyűjtésben, így például 1921 novemberében 525 leit gyűjtöttek. A pályadíj kiűzött művészi diplomát az iroda a napokban küldi meg a nyertesnek.

— Budapest: az antik város. A „Neues Grazer Tagblatt” egyik friss szemű munkatársa járt a magyar fővárosban és utjáról hosszabb közleményben számol be lapjában. Legérdekebbek azok a megállapításai, melyekben Budapest mai konzervatív jellegét szögezi le Európa egyéb régi városaihoz képest. A fiatal és szűzi Budapest, mely ifjúságával mindig elkápráztatta az ottjáró európaikat, most az aneien regime jellegét viseli magán. Ime az ítélet: „Budapest még mindig megőrzött valamit a régi monarchia patinájából. És ha az ember évekig élt a bolsevista Oroszországban, járt az új német vagy osztrák köztársaságban, a magyar fővárosban különös érzései támadnak. Itt sok minden még a régi szent korona fényében ragyog: a régi közös hadsergebeli kardok, a hatalmas aranykardbójtok, a fekete tisztisapkák, a fölesillagozott parólik; atillák, zsinóros koblek és nadrágok láthatók még itt. Sőt valódi tábornokokat is találmi még ebben a városban. De nemesak tábornokokat! Igazi grófok, bárók, sőt főhercegek élnek a magyar metropolisban. Európának ebben az egyik gőpontjában még mindig sűrűn párbajozgatnak. Itt még mindig látni diszhintókat, vadászfogatókat, amint tüzes lovak robognak velük a csattogó aszfalton. Az ember végül azt hiszi, hogy a moziiban ül, filmet lát, mely azonban nem előre perreg, hanem valahova visszafelé.”

— Autoszerencsétlenség Nagyváradon. Nagyváradról jelentik: A város legforgalmasabb utcáján egy autónak elszakadt a fékezőlánc, a gyorsiramban haladó autót nem lehetett megállítani, nekiment egy hidnak, kitérte a karfáját és utasaival együtt bezuhant a folyóba. Az autó két utasát a sofforrel együtt beszállították a kórházba.

— Huszonötezer vagon faáru vesztéggel Bukovinában. Bukaresti munkatársunk jelenti: A bukovinai faipari vállalatok vezetői a napokban beadvánnyal fordultak a CFR. vezérigazgatóságához, amelyben vagonokat kértek a Bukovinában vesztéggé oriási faárúkészletek elszállítására. A beadvány szerint több mint 25000 vagonra való faáru fekszik, készen. leraktározva és elszállításra várva a különböző pályaudvarokon. A beadvány hangsúlyozza, hogy a felhalmozott készletek késedelmes értékesítése miatt a gyárak nem képesek a további termelést folytatni és, ha gyorsan nem érkeznek vagonok, a vállalatok vezetői kénytelenek lesznek munkásaikat elbocsátani. Ha ez bekövetkezik, harmincezer ember marad Bukovinában kenyer nélkül.

*** Husvéti cukor.** A Cukor Import Rt. nagyváradi cég részére a héten több vagon husvéti cukor érkezett be. A cukor a nagysúrnyai egyedül megbízható, hechserral ellátott és a rabbiság által lepecsételt kartonokba van csomagolva. Ezen szállitmány által biztosítva van egész Erdély husvéti cukor szükséglete. Az érdekelte kereskedőket felhívjuk, hogy cukorszükségletük fedezése végett idejekorán forduljanak a nagyváradi Cukor Import Rt.-hoz. Sür-göncim: Cukorimp.

A Zsidó Nemzeti Alap erdélyrészi irodájának IX. számú kimutatása

5682 adar 24-től niszán 2-ig (1922 márc. 24—31-ig) a következő adományok folytak be:

Általános adomány	130.—	Lei
Fa-adomány	1.502.—	„
Persely	636.15	„
Nachla	1.500.—	„
Erdélyi Kolónia	3.528.25	„

Összesen: 7.296.40 Lei

(Folytatás a következő számban.)

IFJU KELET

Zsidó ifjúsági folyóirat

2. száma

hétfőn jelenik meg.

Előfizetési díj egész évre

80 Lei

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 43.

Gladys
shoe cream
the best

az előkelő világ cipőkrémje

Ma este
tárlja a

HAGGIBBOR

zártkörű
nagy

bálját

a NEWYORK szálloda
összes termeiben

Letartóztatták a párisi kínai nagykövet merénylőjét

Aki Lenin fényképét őrzi könyveiben

— Az Uj Kelet párisi levelezőjétől —

Páris, március 26. Tegnap éjszaka, mint a lapok röviden jelentették, a kínai köztársaság párisi nagykövete, M. Teheng Loh ellen merényletet követtek el.

A nagykövet kedden, amikor a merénylet történt, egyik honfitársnőjénél Somme Teheng kisasszonynál, a Rue des Plantaseson volt estélyen. Somme Teheng kisasszony már hosszabb idő óta Párisban lakik, ahol, a kínai kormány megbízásából, a francia fővárosban tanuló kínai diákokra ügyel fel. Ezen az estén Somme Teheng kisasszony születésnapját ünnepelték. Kevésféllel előtti Teheng Loh nagykövet és felesége elbucsztak a vendéglátó Somme Teheng kisasszonytól és lementek a ház előtt várakozó autójához. Velük ment Tsang Hou, a kínai vasutak igazgatója is, aki a népszövetség mellett a kínai kormány technikai delegátusa. Alig indult el azonban az autó, amikor egymásután, öt revolverlövés hallatszott.

Három golyó áttört az autó üvegablakát, ezek közül egyik behatolt Tsang Hou fejébe, a másik kettő célt tévesztett. Az autó az Alésia-utca sarkán megállt. A sebesült Tsang Hou, aki máris sok vért vesztett, ideiglenesen zsebkezekkel bekötözték, aztán tovább hajtottak vele a Cochin-kórházba, ahol az inspekción orvos még az éj folyamán megoperálta és kivette a golyót fejéből. Reggel a sebesültet lakására szállították.

A megmenekült nagykövet és felesége a kórháztól a rendőrségre hajtottak, ahol, jelentésükre, azonnal megkezdtek a nyomozást. Először a nagykövet sóffőjét Raoul Deparist hallgatták ki, aki azt vallotta, hogy féltizenkettőkor egy alacsony termetű, fekete kabátos, szürke kalapos fiatalembert látott kijönni Somme Teheng kisasszony házából. Ez a fiatalember nem távozott el a ház elől, hanem ott sétált a gyalogjárón, amíg a nagykövet és felesége ki nem jött. Amikor ezek felszálltak az autóra, a sóffő már nem látta a fiatalembert. A merényletet követő reggel egy másik tanu, Mme. Vogin, Morard-utca 19 számú lakos, jelentkezett, aki a revolverlövésre lakása ablakán kihajolva, látta, amint egy fiatalember igyekezett sietve ki a Rue des Plantasesról. A személyleírás, amit ez a tanu a fiatalemberről adott, megfelel a sóffő által mondottaknak, Ennek a két tanuvalomásnak az alapján, a nyomozás megállapította, hogy

a merényletet a nagykövet ellen, Lee Ho Ling 19 éves kínai diák követte el.

Lee Ho Ling múlt év december óta Somme Teheng kisasszonynál lakott, mint a kisasszony titkára. Két évvel ezelőtt jött Párisba Bordeauxból, ahol gazdasági tanulmányokat végzett. Somme Teheng kisasszony születésnapjára rendezett estélyen ő is részt vett, de egy félórával előbb, mint a nagykövet, eltávozott.

A nyomozás Lee Ho Ling felkutatására szerdán délelőtt javában folyt Páris különböző negyedeiben. Ezalatt az idő alatt a központi rendőrségen Bethuel rendőrfelügyelőnél egy kínai fiatalember jelent meg, aki Lee Ho Lingnek mutatkozott be és kijelentette, hogy ő követte el a merényletet Teheng Loh nagykövet ellen. A rendőrfelügyelő azonnal letartóztatásba helyezte és megkezdte kihallgatását.

Lee Ho Ling Stehouanban, Kínában született 1902 augusztus 6-án. Nőden és jelenleg a montargisi kollégiumban jogot hallgat. Arra a kérdésre, hogy mi indította a merénylet elkövetésére, Lee Ho Ling kijelentette, hogy a nagykövet gonoszul viselkedik a Párisban levő kínaiakkal

szemben. Sajnáolja, hogy nem ölte meg. Amíg a rendőrségen Lee Ho King kihallgatása tartott, több detektív házkutatást végzett a diák Somme Teheng kisasszony házában lévő lakásában. Ejjeliszekrényében titkolt revolvert, szekrényében több kínai könyvet találtak, amelyek közül az egyikbe

Lenin fényképe volt beprésvélve,

Ez a körülmény azt a gyanút ébresztette a detektivekben, hogy Lee Ho Ling valamelyik forradalmi körnek a tagja és tettét anarchista szándékkal követte el. Ez a feltevés azonban nem bizonyult helyesnek, mert Lee Ho Ling egyetlen párisi szocialista pártnak vagy forradalmi körnek sem tagja.

Somme Teheng kisasszonyt a merénylet mélyen megrendítette, vallomása szerint Lee Ho Linget nem hitte volna képesnek ilyen cselekedetre. Rendes, dolgos fiatalembernek ismerte, aki szerette honfitársait és általában vig kedélyű volt. Ahogy Somme Teheng kisasszony visszaemlékezik, az utóbbi napokban szórakoztatónak mutatkozott.

A kínai nagykövetségén elnézőek a merénylővel szemben,

aki, azt hiszik, fiatalos meggondolatlanból követte el tettét. Tulságosan ifjunak tartják ahhoz, hogy politikai szenvedélyből cselekedte volna. Lee Ho Ling az egyik követségi attasénak, aki letartóztatása után meglátogatta, minden felvilágosítást megtagadott. Ennek ellenére, maga a nagykövet is csak kevés jelentőséget tulajdonít az egész merényletnek. Az újságírók kérdésre kijelentette, hogy Lee Ho Lingot valószínűleg az ragadtatt ennyire, hogy a követség a hozzáfutó szegénysorsu kínai diákok mértékelen követeléseit nem képes mindenkor kielégíteni. Lee Ho Lingot bizonyára eszköznek használták fel barátai és, mint a legfiatalabbat, őt tudták, ugylátszik, rábeszélni, hogy a nagyköveten bosszút álljon.

Lee Ho Ling letartóztatásban van, a vizsgálat tovább tart, a megsebesült Tsang Hou vasutigazgatót még nem lehetett kihallgatni.

Paul Lévy

A fiumei puccs története

Beszélgetés Zanella egyik Bizalmasával

Az Uj Kelet bécsi munkatársától

Bécs, márc. 29. Amióta Fiumében lejátszódott a második d'annunziáda, azóta különböző egymásnak ellentmondó hírek keringenek az adriai kikötőváros sorsáról. Azok az értesülések, amelyek a római és milánói lapok nyomán indulnak, a dolog természeténél fogva tendenciózusak. Schanzer külügyminiszter természetesen mindent elkövet, hogy a jogszűrésnek a látszatát, legalább a jugoszlávokkal szemben — mert ami Fiumében történt arculesapása a rapallói egyezménynek — a lehetőséghez képest megmentse és ezzel megnyugtassa az olasz közvéleményt. Viszont a jugoszláv lapok hírei nemzetiségi politikától sugallottak, mert hiszen Fiume hovátartozósága (Jugoszláv külpolitikai kérdés is. Alkalmunk volt Zanella egyik bizalmasával beszélni, aki mint a fiumei társadalom egyik vezető tagja (az ottani iparkamara vezetője) szemtanúja volt a fiumei forradalomnak és aki az Uj Kelet munkatársának részletesen leírta a mozgalmas napok történetét. Leírása a fiumei forradalomnak első kimerítő és pártatlan krónikája:

A fiumei puccs előzményei

A legutóbbi fiumei eseményeket már régen előkészítették Olaszországban, különösen Bonomi és Dela Toreita. Dela Toreita mindenképpen meg akar szabadulni Zanellától, Zanella Fiume gazdasági fejlődését szolid alapon akarta megcsinálni és Fiume kikötőjéből világkikötőt akart teremteni. Mivel pedig Fiume Zanella tervei szerint elsősorban a saját érdekeit szolgálta volna és nem rendelt volna magát alá az olasz érdekeknek, az olasz kormány semilyen politikai intrikától se riadt vissza, hogy őt eltávolítsa. Dela Toreita azonkívül ürügyet keresett arra, hogy a rapallói szerződést megváltoztathassa. Olaszország ugyanis még mindig nem tudott lemondani Fiume birtokáról. Ez volt az oka, hogy az olasz kormány a karabiniereket nem volt hajlandó kivonni Fiuméből. Pénzügyi tekintetben is megtevesztette Olaszország Fiumét, kölesönt ígért, amelyet azonban sohasem adott meg.

Le Fiumével!

Még így is, minden akadályok ellenére, a legteljesebb elhagyatottságban sikerült Zanellának Fiume gazdasági újjászervezésének eredményes munkáját felvenni. Tárgyalásokat indított a külfölddel, hogy az idegen tőkét becsalogassa Fiuméba. Amikor az olasz kormány látta, hogy Fiume meg tud állni a magalában, nyílt és titkos agitáció indult

meg Fiume letörésére. Triesztben tartottak egy konferenciát, amelynek ez volt a jelszava: Le Fiumével. A puccsot március tizenharmadikára tervezték. Nem tártak azonban március tizenharmadikáig, mert attól féltek, hogy Zanella és hívei közben megerősödnek, és erős csapatokat szerveznek Fiume védelmére. Március harmadikán megtörtént tehát a tervbe vett puccs. Már február huszonegyediké óta több bombamerénylet történt a városi előkelőségek ellen. Több helyen tűz volt a városban, mindez azt célozta, hogy a lakosságot félelemben tartsák. A karabinierek ezeket a merényleteket türték. Több támadás történt a kormányzó palota védőrsége ellen is.

Március 3.

Március másodikán ismét bombatámadást intéztek a kormányzó palota őrsége ellen. A fascistákat a karabinierek is támogatták erőszakosságukban. Az üzleteket lezárták, zárva voltak az iskolák, gyárak és állami hivatalok. Ezen a napon Giunta fascista képviselő Triesztből Fiuméba érkezett. Ő szervezte meg a támadást. Abbáziából ágyukat és muniációt hozott. Március másodikáról harmadikára viradó éjjel a karabinierek elhagyták a kormányzó épületét, a telefon- és táviró állomást, a kaszárnyákat, úgy hogy mindez védelem nélkül maradt és ellentállás nélkül jutott a fascisták birtokába. Zanella mikor látta, hogy a karabinierek és az olasz hatóságok elárulták és eszenb hagyták, megtette a szükséges intézkedéseket a kormányzó épület védelmére. Százhusz emberrel rendelkezett.

Zanella védi magát

Néhány perccel hat óra előtt megindult a harc. Mindenfelől bombák repültek a palotára. A védőrség tüzzel viszonzta a támadást. Az ostromban a fascisták oldalán a karabinierek is résztvettek. Zanella és legénysége csodálatos hősiességgel védekezett. A fascisták birtokukba vettek több hajót és onnan ágyukkal tüzeltek a kormányzó épületre. Zanella látta, hogy körül van véve. A szárazföldről a fascisták és a karabinierek ostromolták, a tengerről az olasz hadihajók ágyútüzet zúdítottak a palotára. Mivel az ágyutüz pusztulással fenyegette a kormányzó palotát és mivel nem akarta védelmezőit feláldozni, elhatározta, hogy megadja magát. Déli félegy órakor Zanella egyik emberét az olasz csapatok parancsnokához küldötte, aki azonban közvetlenül nem akart vele tárgyalni és a parlamentárit a fascisták főhadiszállására küldötte.

A kapituláció

A fiumei fascisták száma nem volt több százötvennél. A támadók legnagyobb része olaszországi fascista volt, ezeröttszáz felvegyverzett ember, azonkívül karabinierek és a huszonhatodik gyalogos hadosztály csapatai. Mig Zanella és titkára az olasz tisztekkel Giunta képviselővel és a fascistákkal a fegyverszüneti feltételekről tárgyalt, a karabinierek és a fascisták elpusztították Zanella lakását és onnan mindent elraboltak. Zanella később kalap és felöltő nélkül hagyta el Fiumét, mert kalapját és felöltőjét is elvették tőle. Zanella a legnagyobb megvetést tanúsított a győzőkkel szemben az egész tárgyalás alatt. A feltételek megállapítása után gunyosan így szólott az olasz tisztekhez:

— Azt hiszem, hogy ezek után az ország dolgozó népét békében fogják hagyni.

Vagy... vagy

Zanellát és titkárát fogvatartották egész este nyolcig. Este nyolc órakor a fascisták meghatalmazottai egy iratot tettek Zanella elé, hogy azt írja alá. Az iratot a következő szavak kíséretében nyújtották át Zanellának:

— Vagy aláírja ezt az irást, vagy darabokra tépjük önt. A csapatok ugyanis az ön fejét követelik.

Hiába volt minden tiltakozás, Zanella alá kellett írja a kiáltványt, amelyben minden nyilvános politikai szereplésről a jövőben lemond. Egy órával később Zanella és titkára már egy olasz hajó fedélzetén volt, amely Pólába vitte őket. Nem tudjuk, hogy Zanella jelenleg hol tartózkodik, talán Bergrádban van, talán valahol másutt. Fiumében azonban tisztában vannak azzal, hogy az ilyen életveszedelemes fenyegetésekkel kiszarolt aláírásnak semmi jogi ereje nincsen. Fiumében egyébként a hangulat még ellenségesebb Olaszországgal szemben, mint ezelőtt volt. Nincsen a városban ötszáz olyan ember, aki az Olaszországhoz való csatlakozást kívánja.

Szilágyi Dezső

Legujabb fiumei események

Belgrád, március 30. (Rador.) Zanella Richard táviratot intézett a párisi, londoni és belgrádi kormányokhoz, amelyben tiltakozik a katonai diktatúra ellen, amelyet az olasz katonaság az olasz kormány tudtával Fiume fölött gyakorol.

Fiume, március 30. (Rador.) A legionárusok határozatot hoztak, amelyben óva intik a kormányt, hogy Zanella visszatérését megengedje. Ez esetben a legerélyesebb ellentállást fogják kifejteni.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Stramer társulata Kolozsváron. Stramer bevált és tavalyról kedves emlékekben lévő társulata megint Kolozsváron van. A régi jó együttes legjava emberei megmaradtak, de újak is jöttek velük. Itt vannak: Stramerné, Rabbinovitzné, Blind Aranka, az újak közül: Waldberg, Vider, Tunis, Tymai, Teszler és mások. Új darabokban fogja látni őket a kolozsvári közönség, jobb felszerelésben, mint tavaly. Szombat este mutatkozik be a társaság a „Zu spät“ című színjátékban.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szombat d. u.: Szentivánéji álom. (Tizenegyedik ifjúsági előadás, igen olcsó helyárakkal. Előadó: dr. Rajka J. tanár.)

Szombat este: Kis grizett. (Operettjudozás, 8-adszor. Rendes helyárakkal. Általános bérletszünetben.)

Vasárnap d. u.: Boszorkányvár. (Méréselt helyárakkal.)

Vasárnap este: Királytigri. (Uj betanulással. Uj szereposztással. Rendes helyárakkal. Napibérlet 121. szám. A.)

Hétfo: Vadgalamb. (Operettreprez. Uj szereposztással. Rendes helyárakkal. Napibérlet 122. szám. B.)

A „Vadgalamb“ reprice. A mult szezon nagysikerű operettjüdségének hídfőn este lesz a reprice. A színház új szereposztással mutatja be Gara Ákos és Vadas László operettjét, melynek zenekari próbáit Stephanides Károly vezeti, aki különben az operett művészi hangszerelését is végezte.

A mámor: Naponként szorgalmasan folynak a próbák az igazgató vezetése mellett. A Mámor-ból, Strindberg hatalmas és megáradó drámájából, amelynek a jövő hét derekán lesz a bemutatás. A Mámor nyolc képre oszlik minden képek más-más a színhelye. A sablonos rendezési-mód mellett elviselhetetlenül fárasztó lenne egy a közönségre, mint a színpadra nézve. A Janovics Jenő újszerű scenariuma áthidalni igyekszik a nehézségeket s a különféle világítási hatások felhasználásával csaknem egyfolytában fog a nyolc kép leperegni a néző szeme előtt s ennek dacára minden képek meg lesz a teljes illúziót keltő díszlete, a hol a költő gondolatait tetet őtlenek. A Mámor Strindberg drámái között egyike a legizgalmasabb s leg-hatásosabbaknak. A külföld nagy világváró-sainak színpadján egyik legvonzóbb s leg-szerűbb adott színdarab. Kolozsvárt most fogják legelőször bemutatni. Baróti Erzsébet, Laczko Aranka, Izsák Margit, Táray, Lengyel, Forgács Izsó fogják a vezető szerepeket játszani.

Uránia mozgóban: Szombaton, vasárnap nagy Nordisk-sláger. Elrabolt boldogság! Társadalmi dráma.

Egyetem mozgóban: Szombat, vasárnap, Gariner Sullivan világhírű regénye. A Szahara sivatagban, a newyorki Apollo-gyár remeke. Főszerepben a Louise Glaum.

Apollo mozgóban: Szombat vasárnap, a francia Gaumont-gyárak kitiűnő főlétele. Itélijen a tenger, látványos halászdrama, csoda-szép tengeri filvételekkel.

SPORT

Labdarugás

A vasárnapi mérkőzések bírái. A kolozsvári kerületben április 2-án eldöntésre kerülő ifjúsági, szöv. díj, barátságos, első és másodosztályú bajnoki mérkőzések vezetésére a Birák Bizottsága csütörtökön este tartott ülésén a következő bírákat küldte ki:

Kolozsvár:

Kispálya:

d. e. 8-10-ig Victoria ifj.—KMTE ifj. Bíró: Jakobi Dezső.
d. e. 10-12-ig Haggibbor ifj.—CFR ifj. Bíró: Bonna Emil.
d. u. 2-4-ig KKASE II.—Universitate II. szöv. díj. Bíró: Nagy Ádám.
KAC II.—CFR II. szöv. díj. Bíró: Vida Andor.

Nagypálya:

d. u. 1 órákor KKASE I.—Tordai SC, II. oszt. bajnoki. Bíró: Vatiánu Sabin.
d. u. 3 órákor Universitatea I.—MCFR I. I. oszt. bajnoki. Bíró: Konecz Rudolf.
d. u. 5 órákor KAC I.—CCFR I. I. oszt. bajnoki. Bíró: Czinczár Imre.

Dés:

Unio—DMTE II. oszt. bajnoki. Bíró: Haas Erich.

Marosvásárhely:

MTE—MTK I. oszt. bajnoki. Bíró: A vizsgáztató bizottság egyik tagja, valószínűleg Winkle István.

Szamosújvár:

KMTE—Spárta barátságos. A bíróul delegált Nagy Lajos, betegsége miatt, lemondta a mérkőzést.

A bírák értekezlete. A kolozsvári képosítást szövetségi bírák április 4-én, kedden este 8 órákor értekezletet tartanak a szövetség str. Avram Jancu (Petőfi-utca) 16. szám alatti helyiségében. Az értekezleten a Birák Testülete megalakításának módjait és a rendezendő vitaestélyek kérdését tárgyalják meg.

Az Universitatea—Haggibbor mérkőzés epilógusa. A legutóbbi Universitatea—Haggibbor barátságos mérkőzésen, mint ismeretes, Gergely Aladár szöv. bíró az Universitatea hátréde által kézzel saját kapujába ütött labdát nem ítélte meg gólnak, hanem tizenegyest ítél a Haggibbor javára. A szokatlan és a szabályok szellemével ellenkező ítélet nagy feltűnést keltett sportkörökben. Az eset körülményeit a

kolozsvári Birák Bizottsága csütörtökön este tartott ülésén vette vizsgálat alá. Gergely bíró kihallgatása során előadta, hogy abban a pillanatban, amidőn Deutsch Pál, az Universitatea kitiűnő hátréde kézzel lefogta a labdát, fűyült és megállította a játékot. Nem látta, hogy a labda milyen körülmények között jutott a sipjel után az egyetemi csapat hálójába. A handset büntetendő, ítélte meg a tizenegyest. Miután a Birák Bizottsága Gergely Aladár részéről nem látott szándékos mulasztást vagy rosszindulatú tévedést fenforogni, a szabályok szigorubb betartására figyelmeztette a nevezetét.

A marosvásárhelyi bíróvizsga. Az április 2-án Marosvásárhelyt megtartandó bíróvizsga lefolytatására Molnár Lajos BB elnök vezetésével Winkle István és Adorján Ödön szöv. bírákat küldte ki a Birák Bizottsága.

Büntet a fegyelmi bizottság. A kolozsvári kerületi szövetség játékfegyelmet ellenőrzőbizottsága csütörtökön este tartott ülésén Várhegyi Gyula (Victoria) játékost a bizottság előtt való megjelenéséig felfüggesztette. Takács György

KÖZGAZDASÁG

Félsikere volt a prágai mintavásárnak

„Csehszlovákiát a jó valutája fojtja meg.“ Balázs iparkamarai főtitkár nyilatkozata. Cseh textilgyár lesz Kolozsvárt.

Az Uj Kelet tudósítójától

Románia importjának legjelentékenyebb része Csehszlovákiából származik, tehát előttünk kétszeres fontossággal bír a most véget ért tizen-négy napos prágai mintavásár, ahol a fejlett iparu Csehszlovákia reprezentáns cégei állították ki gyártmányaik legjavát. Balázs Gyula, a kolozsvári iparkamara főtitkára hivatalosan vett részt a mintavásáron, melyről az alábbi érdekes nyilatkozatban számol be:

— Prága, a hatalmas, amerikai arányokban fejlődő főváros mindenkit meglepett. Egy-egy utcakereszteződés forgalma Londonra vagy Berlinre emlékeztet. Eléteső nép fővárosa Prága és nem a lakosság felelős azért, hogy nem volt meg a kívánt sikere a mintavásárnak. Csehszlovákia valóságos fűdőklik a szokol magas árfolyama miatt. Irtózatos, gazdasági esőd élén áll az ország azért, mert nemzetközi viszonylatban értékes a pénze. Csehszlovákia ugyanis Középeurópának és a Balkánnak a jelentős ipareikszállítója és ez mindent megmagyaráz. Az ösztövért osztják és magyar korona, lengyel marka, leva, lei és dinár nem bír lépést tartani a szokolat. Fokozatosan kevesbedik ezeknek az országoknak a csehszlovákiai importja, ami megbénítja a cseh termelést. Ha ez a helyzet sokáig tart, Csehország végleg elveszti ezeket a piacokat, mert

(CFR) játékost tulerélyes játék miatt megdorgálta, Nagy Lajos (KKASE) játékjogát durva játék miatt egy hétre, Kriehoffer Gyula (KAC) játékost pedig durva játék miatt két hétre felfüggesztette.

Elutasított óvás. Az elmúlt vasárnap lejátszott Haggibbor II.—CFR II. 4:0 eredményű szövetségi díjmérkőzés ellen a vasutas csapat óvással élt, mert a Haggibborban Farkas II. is szerepelt, aki megelőző héten a Haggibbor első csapatában játszott az Universitatea ellen. A labdarugószakosztály elutasította az óvást és a mérkőzést igazolta a Haggibbor javára.

Milyen jelvényt viselhet a bíró? Érdekes óvást tárgyalt legutóbbi ülésén a labdarugószakosztály. A legutóbbi KAC II.—KKASE II. szöv. díjmérkőzés ellen élt óvással a kereskedők csapata, indokul hozván fel, hogy a mérkőzést vezető Petráu Sándor szöv. bíró a KAC jelvényt viseli. A szakosztály, miután megállapította, hogy Petráu Sándor nem tagja a KAC-nak a jelvény viselése pedig nem befolyásolta a bírók ítékezéseiben, a mérkőzés igazolásával az óvást elutasította.

a jó és viszonylag olcsó német árucikkek lassanként kiszorítják a szintén jó, de drága cseh árucikkeket. Közvetlen forrásból meggyőződtem, hogy a mintavásári kötéseknek még százszázaléki sem az említett országok kereskedői csinálták, akik pedig nagymennyiségű árut akartak vásárolni. A nemes valutájú görögök, franciák, egyiptomiak, amerikaiak, angolok, hollandok és svédek főleg porcellánt, üvegedényeket és gyönyörű gazdasági gépeket vásároltak az ó valutájukhoz viszonyítva olcsó áron, amit csak a horribilis szállítási költségek drágítanak meg.

— A vásáron alig láttunk felvidéki cégeket. Általában az az impresszióm, hogy a cseh és morva ipar teljesen elnyomja a szlovenszkoit, aminek természetes következménye a nagy szlovenszko drágaság és munkanélküliség. Kellemtelen megnyilvánulása volt a csehek sovínizmusának, hogy a vásár területen csak cseh nyelvű feliratot lehetett alkalmazni, ami nagyon megnehezítette a közönség helyzetét. Ennek tulajdonítható, hogy a csehországi német cégek teljesen távoltartották magukat a mintavásártól, ami bizony sokat levont a vásár reprezentatív értékéből.

— Hivatalos minőségben tárgyalásokat folytattam a prágai iparkamarával és a gyáriparosok szövetségével. Felhívtam az illetékesek figyelmét arra, hogy a hatalmas romániai piac majdnem teljesen textil és mezőgazdasági gépgyár nélkül áll. Az esetleges érdeklődők részére kijelentettem, hogy ilyen célra Kolozsvárt kitiűnő gyártelephelység is van, amihez csak vállalkozó szellem kell és szakértelem. Információm

nem maradt hatástalan, mert az itteni iparkamara máris sok ajánlatot kapott komoly helyekről a felépítendő textil, vagy mezőgazdasági gyártelepre vonatkozólag, ami a mostani valutáris differenciák mellett nem is kerülne sokra.

Belföld

(x) A Shaferlaty és Maryland cigaretták árai. Az RMS. legközelebb „Shaferlaty“ és „Maryland“ néven új cigarettákat hoz forgalomba, amelyeknek árat a következőképpen állapították meg: Intim Club-formátum szopókával darabja 80 bani, szopóka nélkül 90 bani, Regale-formátum szopókával darabja egy lei, szopóka nélkül 1 lei 10 bani. A dohánytözsdek ezeket a cigarettacimkeket csak a monopóligazgatóság utalványára fogja árusítani.

(x) Megdrágult a papír. Bukarestből írják: a papírárak megállapítására kiküldött bizottság tegnap ülést tartott, amelyen elfogadták a kormány képviselőjének javaslatát a papírárak felemelésére vonatkozólag. A kormány tagjaiból alakult gazdasági tanács ugyanis elhatározta: a papírárakat három hónapi időtartamra a gyárak által kívánt mértékben felémeli, kivéve az újságipapírost, melynek árat csak 20 százalékkal emelték. A lapkiadóvállalatok részére 7 lei 25 baniért szétosztják a Tasloanu által vásárolt és a geagogai raktárakban elhelyezett papírt. A javaslat ellen csak a lapok képviselője, Stelian Popescu tiltakozott. A határozatból folyó rendeletet a hivatalos lap legközelebbi száma közli.

(x) Iparpártolási kedvezményt kapott a legutóbbi minisztertanácsi határozat folytán: Stefan Dragos, a Balázsfaiján felállítandó malom számára és Seifer, Lerner és Társa posztógyár Cetatea-Alba.

(x) A gabonakontingentálás. Bukarestből írják: A gazdasági tanács tegnap ülésén véglegesen megállapította a legfőbb bevásárlási tanács munkakörét és programját a gabonakontingentálással kapcsolatban. A gabonakontingentálás új rendjét különben a következő hét első napjaiban fogják nyilvánosságra hozni.

(x) Megszakadtak az erdélyi aranybányák és a kormány közötti tárgyalások. Az erdélyi aranybányák megvételére a kormány és a bányatulajdonosok között megindult tárgyalások — mint Bukarestből jelentik — tegnap megszakadtak. A bányatulajdonosok eladási feltételeit az állam képviselői nem fogadhatták el.

(x) Április harmadikán megérkeznek a német lovak. A jóvátételi bizottság által Románia részére megállapított német lószállítmány egyik részlete — bukaresti jelentés szerint — április harmadikán megérkezik. A szállítmány 400 lovat hoz. Ezzel egyidejűleg szállítja haza Németország a megszállás alatt elvitt ipari felszereléseket is.

TUNGSRAM

A legszebb és leggazdaságosabb világítás

(x) tízmillió távirato a 10 r szólo tö font köl many a ának nem vo jövedék (x) kap az grádból gyar Ba királysá a volt j (x) yerische Berlinb sohn & Vereinsl ményel zióját ol egyik s üzletve líó mári gátósáa bank ké Bayeris Mendels Kleinwo bécsi birottja nak. Uj bank worth b dami M (x) osztalék liner Ha százalék 17 százi Felsős Kiadó: Előfizet Egyes s

M

Dér dős g

A F M ZH G ES G ST 16 BA FE EL 74

Külföld

(x) **Megszavazták Csehszlovákia tízmillió fontos kölcsönét.** Prágából táviratozzák: A kamara megszavazta a 10 millió font angol kölcsönről szóló törvényjavaslatot. A 10 millió font kölcsön biztosítá-ára a cseh kormány a vámbevételeket fogja Angliának felajánlani. Amennyiben ez nem volna elegendő, úgy a dohányjövődék jövedelmét is lekötik.

(x) **Jugoszlávia 35 millió aranyat kap az Osztrák-Magyar Banktól.** Belgrádból jelentik, hogy az Osztrák-Magyar Bank likvidáló bizottsága az SHS királyság számára 35 milliárdot utalt ki a volt jegybank aranykészletéből.

(x) **Mendelssohn & Co. és a Bayerische Vereinsbank fuzionáltak.** Berlinből jelentik: A berlini Mendelssohn & Co. és a nürnbergi Bayerische Vereinsbank fúziós tárgyalása eredményteljesen befejeződtek. A két bank fúzióját olyanformán valósítják meg, hogy egyik sem veszíti el önállóságát az üzletvitelben. A „Bayerische” 375 millió márkára emeli alapitőjét és igazgatóságában helyet foglal a Mendelssohn-bank két képviselője. Ezzel szemben a Bayerische is két-két tagot delegál a Mendelssohn-bank, valamint a londoni Kleinworth Sons & Co., valamint a bécsi Kaux & Co. bankok igazgatóságába. A két utóbbi pénzintézet megbízottja lesz az egyesült két bankháznak. Ugyancsak összekötöttesben áll az új bankosport a Mendelssohn és Kleinworth bankhoz által létesített amsterdami Maatschappij Voor Bankkal.

(x) **A Berliner Handelsgesellschaft osztaléka.** Berlinből írják, hogy a Berliner Handelsgesellschaft ez évben 16 százalékos osztalékot fizet az elmúlt évi 17 százalékkal szemben.

Felolvasó szerkesztő: **MARTON ERNŐ**
Kiadó: **KADIMA** kiadóvállalat r. t.
Előfizetési ár havonként 30 le
Egyes szám ára mindenütt 1 lel 50 bani

M.A.G.V.A.K
és kertgazdasági termékek

Déri Arpád nagykereskedésének és kertgazdaságának bizományi árusítása a Farkas-virág-üzlet (Mátyás király tér 32) és Horváth-csemege-üzletben (Deák Ferencz-utca) megkezdődött!

A KÜLFÖLD LEGBIZTOSABBE FÉREGIRTÓJA MEGÉRKEZETT. FÉREGIRTÁST TELJES GARANCIA MELLETT ESZKÖZÖL
G R Á T Z
STR. SAGUNA (BARTHA M. U.) 16. A LEGMODERNEBB SZOBAFESTÉST, MÁZOLÁST, CIMFESTÉST ÉS ERCPÉNYEZÉST ELVÁLLALOM
749 TELEFON 749

Valutapiac márc. 31-én

TÖZSDÉK	Lei	oseh kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	oszt. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	lengy. márká	dollár	holl. forint	török font	svéd kor.
Paris valuta deviza	79/s	209/s	37/16	---	21575	569/s	5/32	---	485450	---	---	0285	1110	---	---	---
Bécs valuta deviza	---	13950	231750	683	1475	383	---	84750	33250	223750	---	193	7600	---	---	---
Prága valuta deviza	---	---	1655	487	1053	27250	6150	582	236	65	3385	128	5370	2083	---	144850
Berlin .. valuta deviza	---	602	---	2920	6310	1650	435	3665	1421	---	---	---	32450	12975	---	142250
Zürich .. valuta deviza	---	955	161	4635	---	2627	7	58	2253	157	---	13	515	194425	---	---
Budapest valuta deviza	635	1650	279	8075	---	4450	1162	---	---	1035	---	2050	888	---	---	---
	---	165125	27750	---	17225	4425	1175	---	3900	260	---	---	---	---	---	---

Ragadja meg az alkalmat, ha hódítani akar és tekintse meg.

MOSKOVICS RÓZSIKA
párisi és bécsi modelljeit Cluj, str. Memorandului Unió-u. 9

Szalmakalapok varrását és festését legújabb forma szerint jutányosan vállal. M a s a m ó d c i k k e k g y á r i árban kaphatók!

BOLOND

az aki ügynöktől vesz drága essencet, míg nálam a legfinomabb **liquer essenziákat** megrendelheti utánvét mellett **75 lei kilogramonkénti árban**

1294 **Glück Henrik**
Oradea-Mare (Nagyvárad)
Calea Vict. volt Kolozsvári-u. 74.

RÖZPONTI HÖLGYFODRÁSZ ÉS MANIKÜRSZALON Cal. Reg. Ferd. 13. (udvarban)

Hajfestés, hajmunka, fejmosás, ondolás, fésülés legmodernebb, legjobb kivitelben. Hajat veszek!

PÉTERFI JULISKA

Fregoli Raglán
gumiköppeney
1330 divatöltöny

Neumann M.
cégnél,
Cluj, Piata Unirii
(Fötér)

של פסה

Cukor, kávé, Franck, Beck, kókusz, ecet és mindennemű husvétii fűszer jutányos árban kapható

Spéter Mózes
CLUJ,
Piata Mihaiu Viteazui 12
Telefon 724

„GLOBUS” Fa- és fémipar
Faragó, Vas, Lobstein, Orastie.
Telefon: 34. Sürgöncim: Globus.

Faipari osztálya készít: Gyógyszereszeknek, vegyi- és cukorka gyáraknak gyógyszerészeti és ipari fadozókat. — Elvállal: Mindennemű fagegmunkásokat az építkezési, butor- és faesztorgaiparból darabáruban és tömegben.

Fémipari osztálya elvállal: Mindennemű ipari- és mezőgazdasági gépek javítását, gépalkatrészek elkészítését, építkezések vasalási munkáit, bádogstanc tömegcikkék gyártását, mindennemű bádog és műlakatos munkákat, szivattyukatak készítését, mindennemű szereléseket. 3451-I

GRÜNWALD-ÜVEGCSISZOLDA ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
ORADEA-MARE, STR. GERLICZY 16

Tükörüveg megérkezett!
Ujrafoncsorozás I I I I
Finntükrök raktára I I I

Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnek

Ha szép és elegáns ruhát akar, látogassa meg

Herkovits Jenő
férfi szabót str. Baba Novac (Bethlen-u.) 10., ahol bel- és külföldi szövetek állandóan raktáron vannak. ooo
Pontos kiszolgálás. 1337
Szolid és olcsó árak!

Bőrlábszárvédő
elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben 1286

Krébs János szijgyártó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

Péchy és Társa
Modern üvegcsiszoló és tükörárugyár
üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapus-cinus-u.) 20 megkezdte: Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők. 1331

KÉRJEN ÁRAJANLATOT!

Oradea-Mare forgalmas helyén a belvárosban levő üzlethelyiségemhez 150-250.000 lei-ig társat keresek a kötött, szövött és divat és galanterie-áru szakmából — Csakis komoly reflektánsokkal állók szóba. Ajánlatok „Fényes-jövő” jelígyével továbbit az Uj Kelet fiókja Oradea-Mare, Deák Ferenc-utca 9 sz. 3592-I

של פסה Saját kisüstön főtt seprű és szilva ~ pálinka ~ של פסה

BOGNÁR és SZÁNTÓ
CLUJ-TÁRGU-MUREŞ (CAL. REG. FERD. 70) 3571

של פסה שלמה פאללאק felügyelete alatt saját szűrési uradalmi FAJBOROK של פסה

Nagymennyiségű lámpaárú, esz táblaüveg, karlsbadai porcellán és Dittmar-féle lámpaárú érkesett.

DEUTSCH R. I.
üveg és porcellán nagykereskedés részvényiársaság

Oradea-Mare — Nagyvárad
Str. Nicolae Jorga (v. Zöldta-u.) 4.
TELEFON 71.
1311

Pontos és szolid kiszolgálás.

S. J. Agnon

És a meggörbödött kiegyenesedik...

— Regény —

Fordította Sas László 29

És amikor elmélyedt igyan, rájött arra is, hogy életmódjával nem csupán felidézte a bünt, életmódja azzal is fe...

gott és nem érzett megbánást, amiért ifjúságát eltakarta az asz...

Mondják a mi böleink, áldassék emlékeztük: „Még akkor is, ha köből van, szét fog foszlani.“ És mennyivel inkább „az ember, asszony szülöttje, rövidke napjai, telíték nyugtalansággal, — mint a virág-fefesél és elhervad-és elrebben mint az árnyék és mulandó.“

vezeklésén. És az egyik helységből a másikba ment és az egyik városból a másik városba és temetőről-temetőre és nem töprengtetett Isten (dicsértessék) végzése felett.

— Mit jelent a veszőly nekem! Mit jelent a halál nekem! A bün sokkal gonoszabb, mint a halál. És nemcsupán: a halál lerója a bünt.

Röviden, így járt helységről-helységre, faluról-falura, városról-városra, míg egy helységbe érkezett, ahol szokása szerint meghuzódott azon a helyen, ahol felgyújtik mind az életeteket.

És a sirásó látta Menasse Chajimot és lelkének nagy gyászolását és több kegyre és kegyelemre talált ezért nála, mint a többi szegény és tetszett neki, hogy szerény és sajnálta, mert szenved.

koron szülők sírjához jöttek imádkozni és bekenték Menasse Chajim kenyerét vele épenugy, mint a magukét.

És Menasse Chajim kovcskét segítségére is volt és kissé kezéző járt, amennyire erejéből és tudásából telt, például, ha a követ az egyik helyről a másikra kellett tolni, vagy sírkövet kellett hengergetni és ehhez hasonlónál és kiirtotta a tövist a temető körül és elzavarta a disznókat onnan és a fal likait befoldozta. És ha megtörtént, hogy a besugót visszahívták a városba és büneiben meghalálozott (így pusztulnának el minden ellenségeid, óh, Ur), vagy Izraelből valaki, mert eszét megzavarta a téboly, megölte magát (óvjon meg beünököt az Irgalmas) és egészen a kerítés mellett ástak neki sirt, hogy éjjel betemessék és a temetést feltartóztatták, vagy a rokonság, amely a szegény ellen védekezett, vagy a felsőbbség és annak urai, míg az okokat kikutatnák és nem akadt egyetlen zsidó se, aki beleegyezett volna, hogy a nyitott sírban éjszakázzon, míg a halottat behelyezhetnék, ámbár sok pénzt is kínálak érte, — mert ki fogja betisztalantani testét azzal, hogy a sírban pihenjen, amelybe Izrael egy bü-nözőjét úgy temetik el, mint a számarat, — akkor Menasse Chajim szeretetből vállalkozott rá, hogy ottan éjszakázzék és sok örömmel ugrott a sírgödörbe, mintha a Szentséges (dicsértessék) már ebben a világban meg akarná ismertetni a halállal, hogy ifjúsága aszszonyától megvonja a bünt.

(Folytatjuk.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egy ezé ára 1 lel. — Vastagabb betűvel 2 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Nagyobb vállalatnál alkalmazásban lévő nőtlen méltélekes könyvelő és irodavezető — szombat megtartásával — hasonló alkalmazást keres. Magyar, német és román nyelveket bírja. Megkeresések »Ambiciózus« jelgére e lap kiadójába kéretnek, 38 3-1

Fényképészt keresek, aki retusozást is érti. Cim Fruchter fotoatelier Felsővisó. 3585-1

Egy szalmavarrónó jó fizetéssel felvétetik Rosenfeld, Ferenc József-ut 38. 3599-1

Mindenféle fordítások román, magyar, angol és francia nyelvre, valamint írógéppel való másolások gyorsan és pontosan készülnek. Fölvételi hely Friedmann hírlapiroda. 3405-1

Egy két üzlethelyiség öszeren kiadó. Megkereséseket »Azonnal« jelgére kiadói-vatal továbbít.

Bocskor, mosótalp, felsőbőr és szilgyártóblank állandóan nagy készlet készletben és nagyban, legol-ébb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket kit posta-reményekben is szállítjuk. — Jelenlegi talp és bocskor ára 60-70 lel. — vasöntetéstől 5 százalék kedvez-ésény. SÁMSON BŐRKVÁR, Gyúgyár-utca 1. — Gyűrészek reklámaal szemben. Telefonai gyár 3-86-istár 3-87

Legtínoabb líkörükülönlegességek 3596-1

Blumenfeld és Simon R.-T. CLUJ str. Juliu Maniu 22

Rozenzweig Antal, Cluj (Saját ház) Széchenyi-tér 38. — Telefon 4-36.

ספרים האנדלוני מלותים תפולין מוזה צינית אנגרווי ערדעטלי

Héber könyvek és rituális cikkek nagy kereskedése viszont eladóknak gyári árban pontosan szállít. Ugy-szintén mindenféle שר פסח fűszer-áru már kapható. 1321

שן פסח עסמא זירען Husvétii ecetsav a nagybányai ort. rabbinátus személyes fel-ügyelete mellett hechserral kap-ható, gyorsárúkép is szállítható „PHÖNIX“ kénsav- és veggészeti gyárnál Nagybánya. Sörgöncim: „Phönix“ Baia Mare

Eisenstädter Fülöp volt Lakatos-áruház Str. Reg. Maria v. Deák Ferenc-ú. 13. Március 15-től április 15-ig reklám napi árai

Gumilabda..... 4 leltől feljebb Gyerekkocsi.... 200 Porcellán bögre... 8 " " csésze ajánlva L 16-75 Bor és pálinkás szervizek.... 70- Husvétii cikkek óriási választékban. Galanteri és nürinbergi cikkek nagyban eladása

Kepes Elek orvosi köiszerész Oradea-Mare, Sas-passage Ajánlja saját készítményű sérvkötőit, háskötőit stb. Női és férfi övszerek nagraktára

של פסח Megkezdődött של פסח a carlsbadi porcellán-edények vizes, boros, líkörös poharak, vizes korsók, palackok, demio-nok, hitelesített ürmértézek nagy elárúsítása

Ausländer Testvérek Cluj, Piata M. Viteazul volí Széchenyi-tér 39. Tel. 954. Szombat és ünneppapokon zárva

TRISKA J. zongora nagyraktára Uj zongorák raktáron. Telefon 419. elvállalja egy angol, mint bécsi szerkezetű zongorák megrongált vagy hiányzó alkat-részeinek javítását vagy pótlását. Hangoló megrendelhető. Bartha Miklós-utca 14.

Fogak ápolására legjobbnak bizonyult az EBODONT fogkréme 1329 Kapható a R O Z S A nagydrogériában, Cluj, Piata Unirei Nr. 26.

Feuerstein és Löwi textil, kötött és rövidárúháza Cluj, Strada Regina Maria 12.

Építetők figyelmébe! Oltott, oltatlan MÉSZ valamint cement és gipsz külön-ként, mázsánként és vagontéle-tekben legolcsóbban a CALCIT-MÜVER RT.-nál, Fellegvári-ut 9. sz. alatt sze-rezhetők be. Megrendelések tele-phon utján is leadhatók. Telef. 1106.

TOJÁS- festék minden színben, versenyen alóli áron, jó minőségben beszerezhető: „LUXOR“ vaggészeti gyár, Cluj, Telegram: „Luxor“, Cluj, Tele on 12-97. Engros engedmény. 1295

Műköszörüs, késes, műszerész 1285 szakmába vágó munkákat szak-szerint, vállalom szolid és pontos kiszolgálással Gajzágó Márton Cluj, Rimasi-utca 5. (Óvár.)

Figyelem! 10%-al olcsóbban árusítok, mint minden e szakmában vágó cégek. Ki megrendelését levélben vagy személyesen feladja, azon-nal lesz kiszolgálva. Megnem-felelő árukat visszaveszek. NAGY ÁRUHÁZ CLUJ, (volt Széchenyi áruház) Kötött, rövid, papír, norinbergi és háztartási nagy kereskedés.